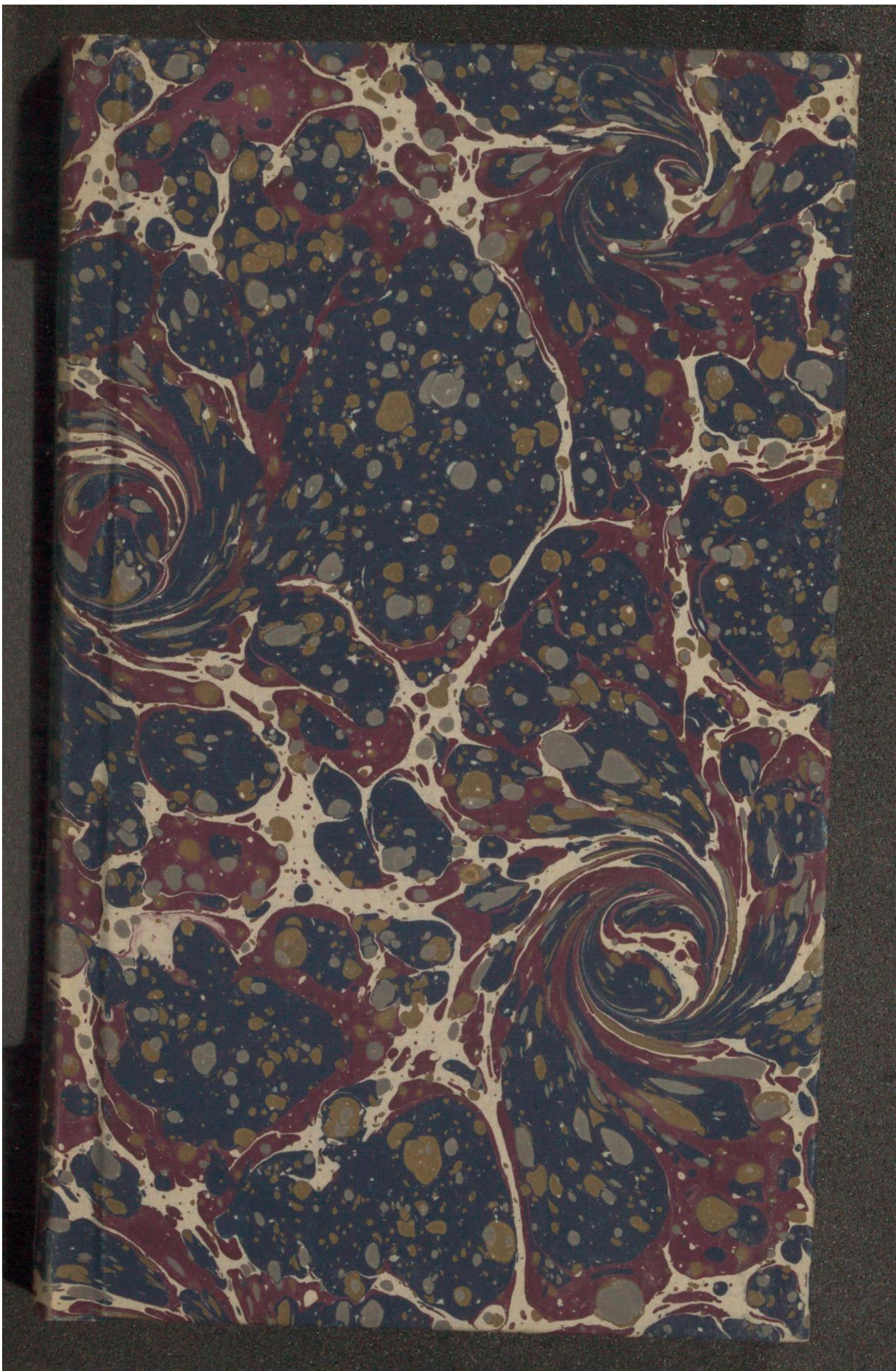

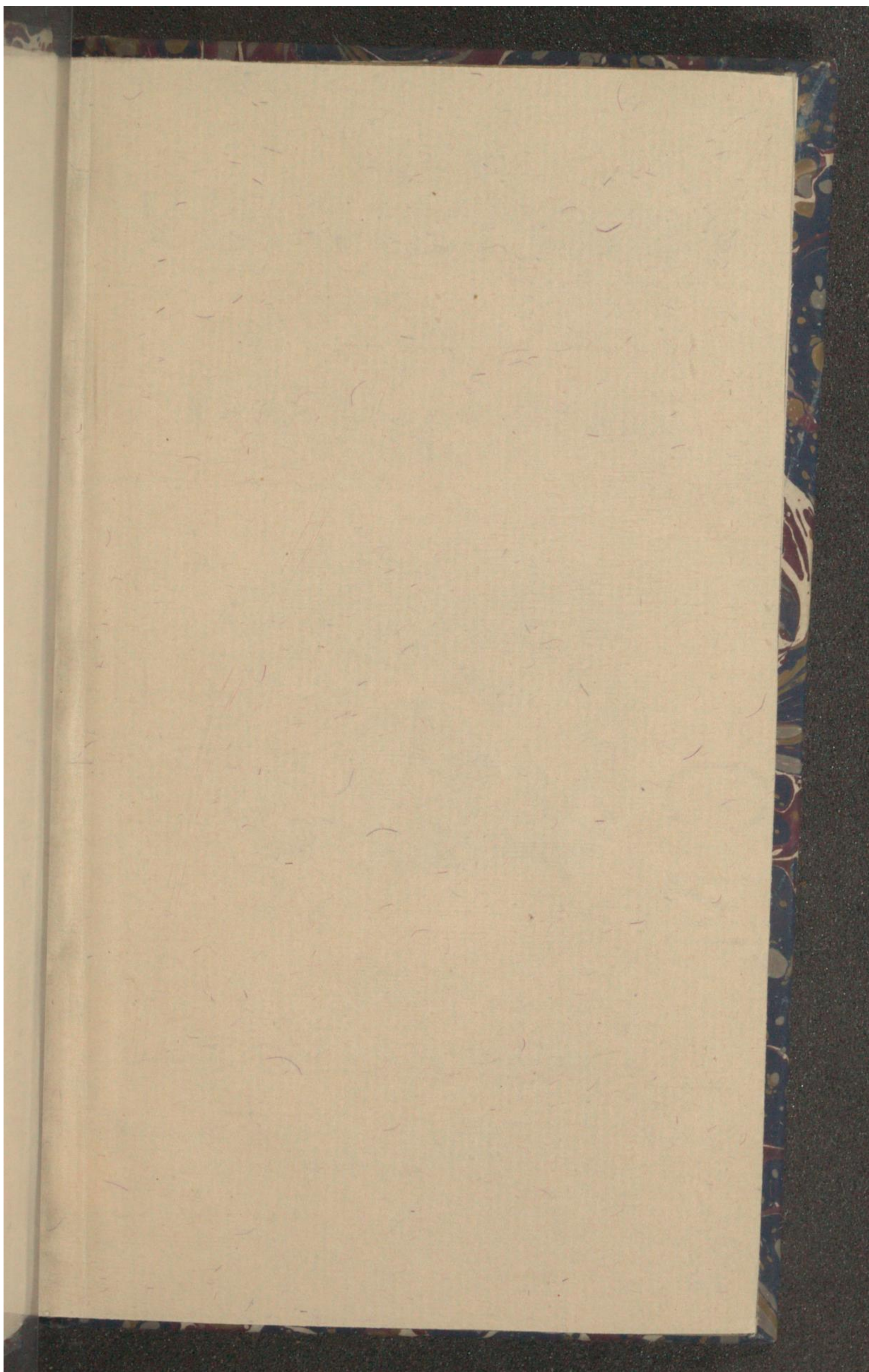

MENAPIUS — 1618

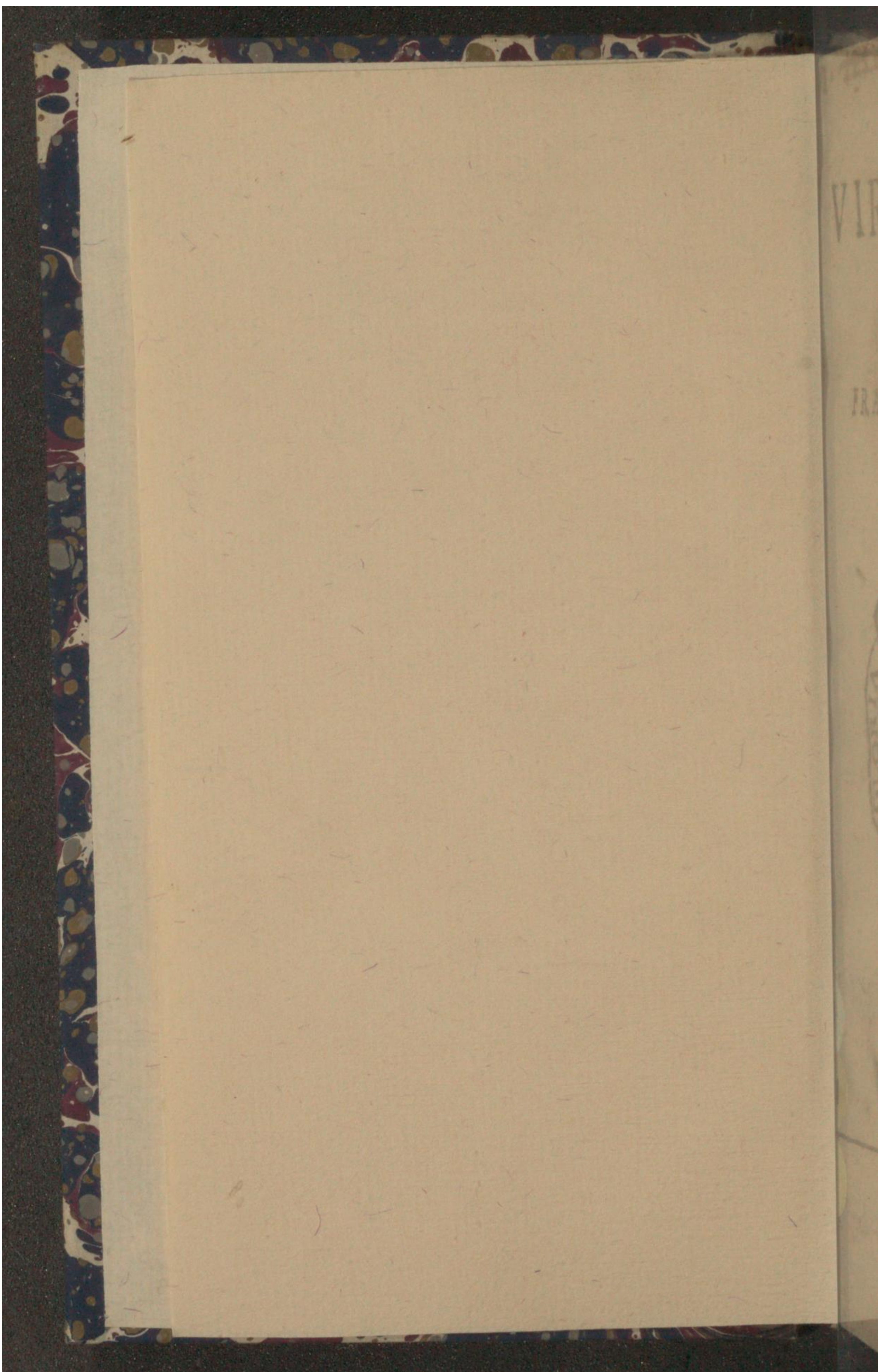

CENTO VIRGILIANUS

DE

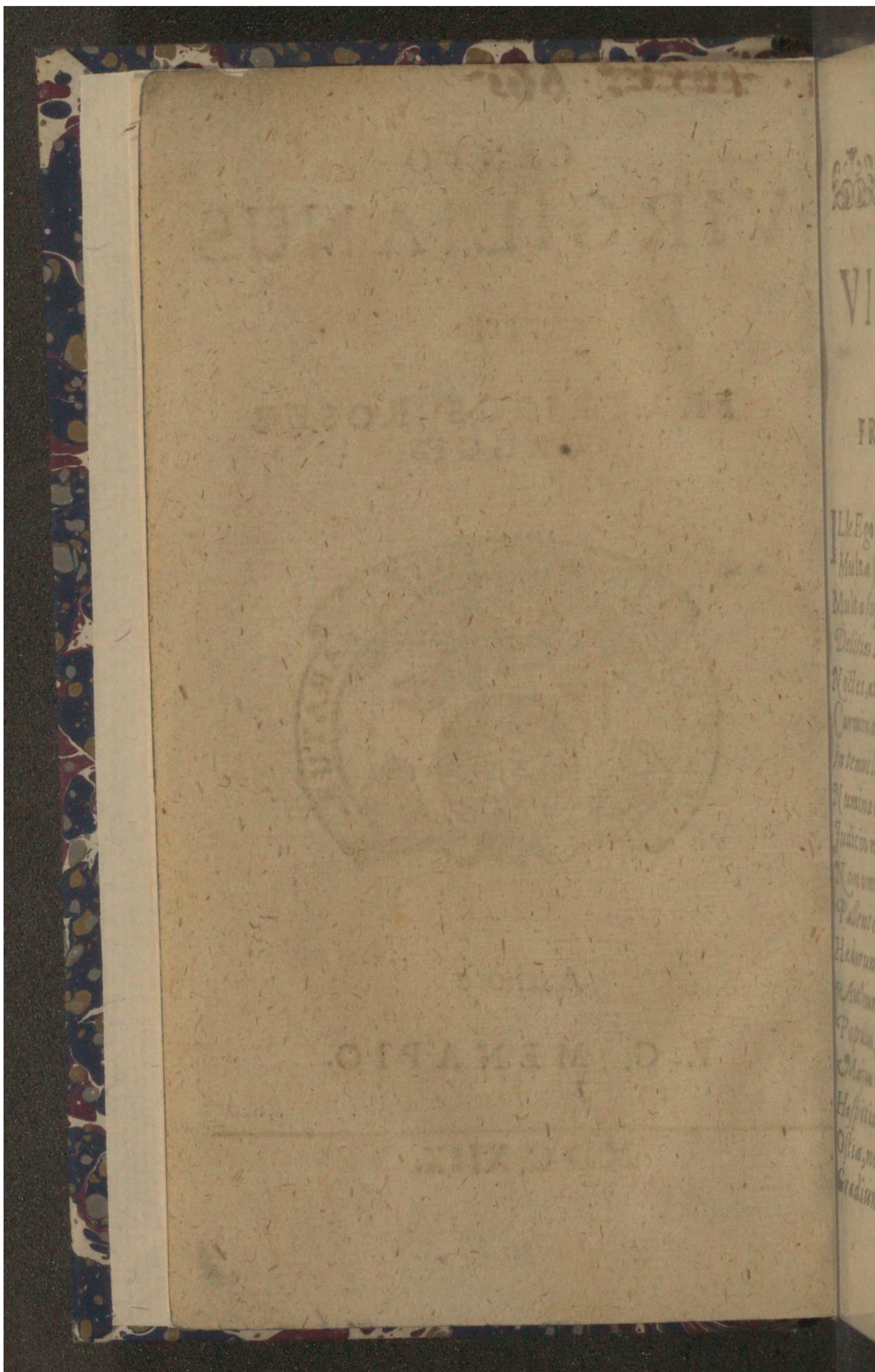
FRATRIBUS ROSEÆ CRUCIS

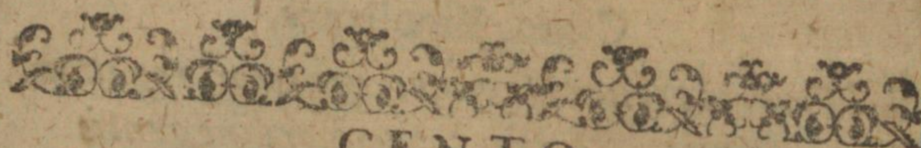

Authore

F. G. MENAPIO.

MDC, XIIX.

CENTO VIRGILIANUS DE FRATRIBUS ROSEÆ CRUCIS.

Ille Ego, qui quondam viridi projectus in antro,
Multa super Nympha repetẽs, super æquore multa
Multa super visis dilectâ in Virgine membris,
Delitias Domini, levium spectacula rerum,
Noctes, atq; dies cecini, quæ cortice fagi
Carmina descripsi, & modulans alterna notavi.
In tenui labor, at tenuis non gloria: si quem
Numina læva sinunt, auditq; vocatus Apollo.
Judicio nostro paulò majora canamus.
Non omnes arbusta juvant, collesq; virentes,
Pallentes hederæ, vel amantes littora Myrti,
Hædorumve gregem viridi compellere hibisco,
Aut humiles habitare casas, & sordida rura,
Populus, & glaucâ canentia fronde salicta.
Majus opus moveo: Non hîc te carmine ficto
Hospitium antiquum Trojæ, Tiberinaq; longe
Ostia, non genus invisum, aut Ganymedis honores,
Gradiumve patrem Geticis qui præside[illegible] is

Sed

Sed Fratres rerum Dominos, gentemq; togatam,
Magnanimosq; Duces, totiusq; ordine gentis
Illustres animas, & corda oblita laborum?
Fataq; fortunasq; virûm. moresq; genusq;
Dicam equidem fretus cythara fidibusq; canoris
Fatidicæ Mantus; alios trivisse labellum
Pœniteat câlamo: Non omnia possumus omnes.
At tu cui meritis oritur fiduciachartis,
O decus, ô famæ meritò pars maxima nostræ
Mecœnas; tentanda via est, qua me quoq; possim
Tollere humo, victorq; virum volitare per ora.
Non injussa cano, sua cuiq; exorsa laborem
Fortunamq; ferent: mihi jussa capessere fas est.
Mæcenas venerande, meis allabere captis,
Da facilem cursum, atq; audacibus annnè cæptis.
Te sine nil altum mens inchoat: altius omnem
Expediam, prima repetens ab origine, famam.
Dij, quibus imperiũ est animorũ, umbræq; silentes,
Et chaos, & phlegethon, loca nocte silentia latè,
Sit mihi fas audita loqui: sit numine vestro
Pandere res altâ terrâ, & caligine mersa.
Jam nova progenies cœlo demittitur alto,
Ab Jove principium generis, si credere dignũ est,
Natus ab integro seclorum nascitur ordo.
Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum
Desinet, ac toto surget gens aurea mundo,

Casta fave Lucina: tuus nunc regnat Apollo,
Venit summa dies, & ineluctabile tempus,
Cedamus Phœbo, & moniti meliora sequamur.
Fortè inter densas, umbrosa cacumina, fagos
Innumeris implens vacuum nemus omne querelis
Tessa, sed obscenas ostentans improba partes,
Nuda genu, nodoq; sinus collecta fluentes,
Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo
Argentum, Pariusve lapis circundatur auro,
Cum malo Galatea petit lasciva puella,
Iam matura Viro, jam plenis nubilis annis,
Postquam spectaret solum Cyclopa vagantem,
Ipsum inter pecudes vasta se mole moventem,
Pastorem Polyphemum, & littora nota petentem,
Accedit, tales & cœpit reddere voces:
Quid Polypheme furis, quid inani carperis œstro?
Dentibus infrendens gemitu cui lumen ademptum
In domitas tantus tibi quis dolor excitat iras?
Excute conceptam flagranti pectore bilem,
Meq; agnosce thori sociam: tua jussa libenter
Exequar, & tecum constantia fœdera jungam,
Cuius amor tantum cunctas mihi crescit in horas,
Quantum vere novo turgent in palmite gemmæ:
Est etiam nobis non infima stirpis origo,
Me quoniam fortes olim genuêre Gigantes,
Invictis ausi superis indicere bellum.

Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumq;
Et genus æquoreum pecudes, pictæq; volucres,
In furias, ignemq; ruunt: amor omnibus idem.
Ut primùm cessit furor, & rapida ora quierunt,
Incipiens subitò veteres dediscere motus
Aspicit Hic nudos, molissima membra, lacertos,
Corpus, & auratas pictâ sub tegmine vestes,
Intentos volvens oculos, uritq; videndo
Virginis os, habitumq; recens cui plurimus ignem
Subjecit rubor, & calefacta per ora cucurrit.
Nerine Galatea, thymo mihi dulcior Hyblæ,
Candidior cygnis, hederâ formosior alba,
Nunquam hodie effugies, infit, nec voce lacessas
Efficaciam posthac quenquam: Quin protinus illã
Arripit, & secum tenebrosum ducit in antrum,
Clamorem immensum tollens, quo pontus, & omnes
Intremuêre undæ, penitusq; exterritæ tellus
Armeniæ, curvisq; immugijt Ætna cavernis.
Hinc genus è sylvis Cyclopum, & montibus altis
Excitum ruit ad portus, & littora complent.
Cernimus astantes nec quidquam lumine torvo
Ætnæos fratres, cælo capita alta ferentes,
Mox simul & paribus intens Cyllenius alis
Constitit, & toto præceps se corpore ad undas
Misit, & extemplò in tenues evanuit auras.
Juppiter, & Tellus, Sol, nec non pronuba Juno

Dant

Dant signum: fulsêre ignes, & conscius æther
Connubij, summaq; applaudunt vertice Nymphæ,
Plena per insertas fundebat Luna fenestras:
O fortunati, quorum Rex magnus Olympi
Conjugio Deus ipse faces, animumq; ministrat
Consiliumq;, omnemq; domum, eventusq; secundat.
Interea furit immissis Vulcanus habenis,
Et subter specus, & Cyclopum exesa caminis
Antra Ætnæa tonant, validisq; incudibus ictus
Auditi referunt gemitum, striduntq; cavernis
Strictura chalybum, & fornacibus ignis anhelat.
Pars spoliant aras, frondem, ac virgulta, facesq;
Conjiciunt, alij taurinis follibus auras
Accipiunt, rapiuntq; focis penetralibus ignem.
Excubat, exercetq; vices, quod cuiq; tuendum est:
Idem omnes simul ardor agit, labor omnia vincit
Improbus, & rerum fato prudentia major.
Ille sedens victor flammas despectat ovantes,
Attrectat manibus, figitq; in virgine vultus,
Oscula libavit, dextramq; amplexus inhæsit.
Postquam congressi sola sub nocte per umbram,
Et mentem Venus ipsa dedit, nova prælia tentant,
Luxuriatq; toris animosum pectus, honesti
Concubitu indulgent trepidanti fervidus instat,
Illa manu moriens telum trahit, ossa sed inter
Altius ad vivum persodit vulnere mucro,

Perdita, nec seræ meminit decedere nocti.
Unde utero Galatea gravi formosa revertens,
Dum rapuit sitiens Venerem, interiusq; recondit,
Digna laboratis respondent præmia curis,
Teutoniæq; suos fætus cum nixibus edit.
Non alias cælo ceciderunt plura sereno
Fulgura, nec diri toties arsere Cometæ.
Sed nihil invitis fas quemquam fidere Divis.
Dijs quanquam geniti, tot jam labentibus annis,
Dum faciles animi juvenum, dum mobilis ætas,
Errabant acti fatis Maria omnia circum.
Nunc è conspectu Siculæ telluris in altum,
Incerti quo fata ferant, ubi sistere detur,
Vela parant, & mox Lisbiæ vertuntur ad oras,
Mox & scyllæas rabies, penitusq; sonantes
Accedunt scopulos, mox & sub sydere cancri
Versant, Illijricum, Tyrios, & Agenoris urbem,
Bacchatamq; jugis Naxon, viridemq; Donysam,
Quaq; redit medium Rhodope porrecta sub axem,
Mænia, turgentemq; novæ Carthaginis arcem
Experti, atq; nives hyemis, Hebrumq; biberunt,
Alpinas ab dura nives & frigora Rheni,
Cum subitò assurgens fluctu nimbosus Orion
In vada cæca tulit, penitusq; procibus Austris
Perq; undas superante salo, perq; in via saxa
Dispulit huc illuc ventis Maria omnia vectos.

Affli-

Affligat fortuna viros per bella, per æquor,
Iras insidiasq́; , cathenatosq; labores
Mutandos semper gravioribus: ipsa senectus
Expectata diu, votis optata malignis
Obijcit innumeris corpus lacerabile morbis
Nulli certa domus, habitabant vallibus imis
Seclusum nemus, & scopulis pendentibus antrum,
Riparumq; thoros inter spelea ferarum,
Sole sub ardenti, gelidiq; sub ætheris axe.
Corrupto cœli tractu miseranda recurrit
Arboribusq; , satisq; lues, & lethifer annus.
Linquebant dulces animas, aut ægra trahebant
Corpora: tum steriles exurere sirius agros,
Arebant herbæ, & victum seges ægra negabat.
Jupiter omnipotens, qui solus ab æthere summo
Cuncta moves, qui res hominum, curasq; recenses
Aspicis hæc? An te, Genitor, cum fulmina torques,
Necquicquam horremus, cæciq; in nubibus ignes
Terrificant animos, & inania murmura miscent?
Munera nostra tuis an frustra imponimus aris?
Quid struimus! quæ spes! famā anne fovemus inanē
Nos tua progenies, cœli quibus annuis arcem!
Quid tua sancta fides, quid cura antiqua tuorum?
Magne pater, tandem quem das tot fluctibus actis
Finem! Sic Fratres nos in tua sceptra reponis
Omnibus exhaustos jam casibus, omnium egenos?

Molle pecus scabiemq; ferat, turpesq; podagras.
Dira per incautum serpant contagia vulgus!
Cur fuerit, atq; artus depascitur arida febris?
Heu pietas, heu prisca fides! Quis talia fando
Temperet à lachrimis! Quæ te sententia vertit!
Juppiter omnipotens, precibus si flecteris ullis
Aspice nos, hoc tantum: & si pietate meremur
Da deinde auxilium pater.
Illis subridens hominum sator, atq; Deorum,
Vultu, quo cælum, tempestatesq; serenat,
Et simul ingemuit miserans, dextramque tetendit,
Et mentem patriæ subijt pietatis imago,
Oscula libavit Gnatis, de hinc talia fatur:
Tanta ne vos generis tenuit fiducia vestri!
Magnanimi Heroës, nati melioribus annis,
Qui tumidum sub me permensi classibus æquor,
Per varios casus, per tot discrimina rerum,
Solvite corde metum, Fratres, secludite curas,
Degeneres revocate animos, mæstumq; timorem.
Mittite: Forsan & hæc olim meminisse juvabit,
Fabor enim vobis, quando hæc vos cura remordet,
Longius & volvens fatorum arcana movebo.
Hoc opus, hic labor est: pauci quos æquus amavit
Juppiter, aut ardens evexit ad æthera virtus.
Audite ô proceres, ait, & spes discite vestras.
Nostis, sæpè equidem indolui commotus amore.

Imposui

npoſui finem: nunc ſtat ſententia menti.
Qui vos tantorum eripui de clade malorum,
Iem Ego ſub majora potens vos præmia ducam.
empus erit, quo vos cognoſcat maximus orbis
Authores frugum, tempeſtatumq́ potentes
Accipiat, vobis quoq́ ſerviat ultima Thule,
Queis ego nec metas rerum, nec tempora pono,
Voſq́ ſibi generos Thetis emat omnibus undis:
idem venturi tollentur in aſtra nepotes,
t nati natorum, & qui naſcentur ab illis.
Quin ſi alios ſua habet virtus, qui laude perenni
Accingant ſeſe, geſtis præſtantibus orbem
xornent, illos rurſum ſuper æthera mittam
mperium ſine fine dedi, neq́ me ſententia vertit.
Tempus erit, per vos redeant Saturnia regna,
pſe lacte domum referant diſtenta capellæ
Ubera, nec magnos metuant armenta leones.
Expectata dies aderit, dignusq́ Hymenæis
Matres, atq́ viri, juvenesq́ ante ora parentum
Mixti convenient: veteres tellure recludent
Theſauros, ignotum argenti pondus, & auri
Munera portabunt, auriq́, eborisq́ talenta.
Sæpè manu liquido diſtendent nectare cellas,
Occidet & ſerpens, & fallax herba veneni
Occidet: Aſſyrium vulgo naſcetur amomum.
Molli paulatim flaveſcet campus ariſta,

Incul.

Incultisq; rubens pendebit sentibus uva,
Et duræ quercus sudabunt roscida mella.
Pauca tamen suberunt priscæ vestigia fraudis,
Quæ tentare Thetin ratibus, quæ cingere muris
Oppida, quæ jubeant telluri infindere sulcos.
Optima quæq; dies miseris mortalibus ævi
Prima fugit, subeunt morbi, tristisq; senectus,
Et labor & duræ rapit inclementia mortis.
Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Arg
Delectos Heroas: erunt etiam altera bella,
Atq; iterum ad Trojam magnus mittetur Achille
Tristis ubi infausto committitur omine pugna.
Bellum ingens geret Italia, & Mavortia condet
Mœnia, nec ponent sua corda ferocia pœni.
Immatura cadent ramis pendentia mala,
Vicinæ flammæ rapient ex ordine vites,
Dulcia non oculis, non auribus ulla ferentur.
Hinc ubi jam firmata Viros vos fecerit ætas,
Aspera tum positis mitescent secula bellis:
Claudentur belli portæ: Furor impius intus
Sæua sedens super arma, & centum vinctus ahenis
Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento.
Cedet & ipse mari vector, nec nautica pinus
Mutabit merces: omnis feret omnia tellus.
Ise suas artes, sua munera lætus Apollo
Augurium, cytharamq; dabit celeresq; sagittas,

ire poteſtates herbarum, uſumq́; medendi.
ulla viam fortuna reget, ſpargetq́; ſalubris
Ambroſiæ ſuccos, & odoriferam panaceam
on raſtros patietur humus, non vinea falcem
obuſtus quoq; jam tauris juga ſolvet arator.
ec varios diſcet mentiri lana colores,
e ſed in pratis aries jam ſuave rubenti
Murice, jam croceo mutabit vellera luto.
onte ſua ſandyx paſcentes veſtiet agnos,
amq; novum terræ ſtupeant luceſcere ſolem,
ungentur jam Gryphes equis, ævoq; ſequenti
um canibus timidi venient ad pocula damæ.
alia ſecla ſuis dixerunt currite fuſis
oncordes ſtabili fatorum numine parcæ.
ic labor: hinc laudem fortes ſperate coloni.
uo ferror! unde abij! fugit irreparabile tempus,
Multaq; præterea poſt me memoranda relinquo.
c pater aſtripotens intentis omnibus unus
ita renarrabat Divum, caſusq; docebat,
cenditq; animos famæ venientis amore.
onticuit tandem factoq; hic fine quievit.
alve vera Jovis proles, tibi nomina mille,
Dives opum, dives pictai veſtis, & auri
mnes cælicolas, centum complexa nepotes.
Nunc ite, & voſmet rebus ſervate ſecundis
oncordes animæ, nunc & ſecludite curas.

C

O fortunati nimium, multumq; beati,
In quibus illa pedis nivei vestigia ponet,
Aut roseis digitis viridem decerpserit uvam.
Felix qui potuit rerum cognoscere causas,
Quid proceres, vaniq; ferat quid opinio vulgi
Securus, mundi instar habens, teres, atq; rotund
Atq; metus omnes, atq; inexorabile fatum
Subjecit pedibus, strepitumq; Acherontis avari.
Illum non populi fasces, non purpura regum
Flexit, & infidos agitans discordia fratres,
Aut conjurato descendens Dacus ab Istro:
Non res Romanæ, perituraq; regna: neq; ille
Aut doluit miserans inopem, aut invidit habenti
O socij per dura, ac densa pericula vecti,
Per tantos bellorum æstus, duplicesq; furores
Armorum: jam finis adest: hîc meta laborum
Stabit, non equidem invideo. Discordibus armis
Haud impacatos à tergo horrebis Iberos,
Non unquam somnos abrumpet cura salubres,
Multa viros meritis sustentat fama trophæis,
Ipsi lætitiâ voces ad sydera jactant,
Omnia transformant sese in miracula rerum,
Gryllos, & mures, noverunt omnia Vates
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura sequãtur
Ignari scelerum Fratres, artúq; pelasga.
quies operum, mens omnibus una est

Soli communes natos, consortia tecta
Urbis habent, magnisque agitant sub legibus ævum,
Et genus immortale manet, multosque per annos
Stat fortuna domus & avi numerantur avorum.
Sed tu desine plura puer sub nocte silenti
(Religio vetuit.) socijs exactare ferre.
Claudite jam rivos, fortes: arcanaque fata
Cælestes animæ vestrum cecinisse poetam
Hæc sat erit.
Aspice venturo lætentur ut omnia sæclo!
Omnia nunc rident, quoniam sors omnia versat.
Omnia fert ætas, animum quoque.
Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas.
Collige virgo rosas, dum flos novus, & nova pubes,
Arte laboratas vestes, Ostroque superbo,
Ingens argentum mensis, colloque monile
Baccatum, & duplicem gemmis, auroque coronam.
Illa vel intactæ segetis per summa volaret
Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas:
Vel mare per medium fluctu suspensa tumenti
Ferret iter, celeres nec tingeret æquore plantas.
Nunc & oves ultrò fugiat lupus, aurea duræ
Mala ferant quercus: narcisso floreat alnus:
Pinguia corticibus sudent electra Myricæ.
Certent & Cygnis ululæ: sit Tityrus Orpheus:
Orpheus in Sylvis, inter delphinas Arion.

Infelix ego, non illo qui tempore natus,
Quo facilis natura fuit: sors ô mea læva
Nascendi, miserumq; genus?
Atq; utinam ex vobis unus, vestriq; fuissem
Aut custos gregis, aut maturæ vinitor uvæ,
Vobis Getulicis agerem si syrtibus exul,
Argolicove mari deprensus, & urbe Mycenæ,
Annua vota tamen, solemnesq; ordine pompas
Exequerer strueremque suis altaria donis.
Omnia vincit amor: ducit sua quemque voluptas
Munera vestra cano, Vos ô clarissima Mundi
Lumina, queîs vivis licuit succedere cælo.
O fortunatæ gentes, genus à Jove summo,
Cara Deum soboles magnum Jovis incrementum,
Vestræ parta quies æterna in secula genti est.
Jamq; vale: dum plura canã, quia plura supersunt
Quæ tibi prolixo statui describere versu.
Vivite felices, ô terque, quãterque beati,
Fortunati omnes, si quid pia numina possunt,
Quo res cunq; cadent. Si quid mea carmina possunt
Nulla dies unquam memori vos eximet ævo.
Dum juga montis aper, fluvios dum piscis amabit,
Dumq; thymo pascentur apes, dum rore cicadæ
Semper honos vester, nomen laudesq; manebunt.

Fecit ne nil *faceret*

Franciscus Gentdorp, cognomento Gometz. Menapius.

Cento

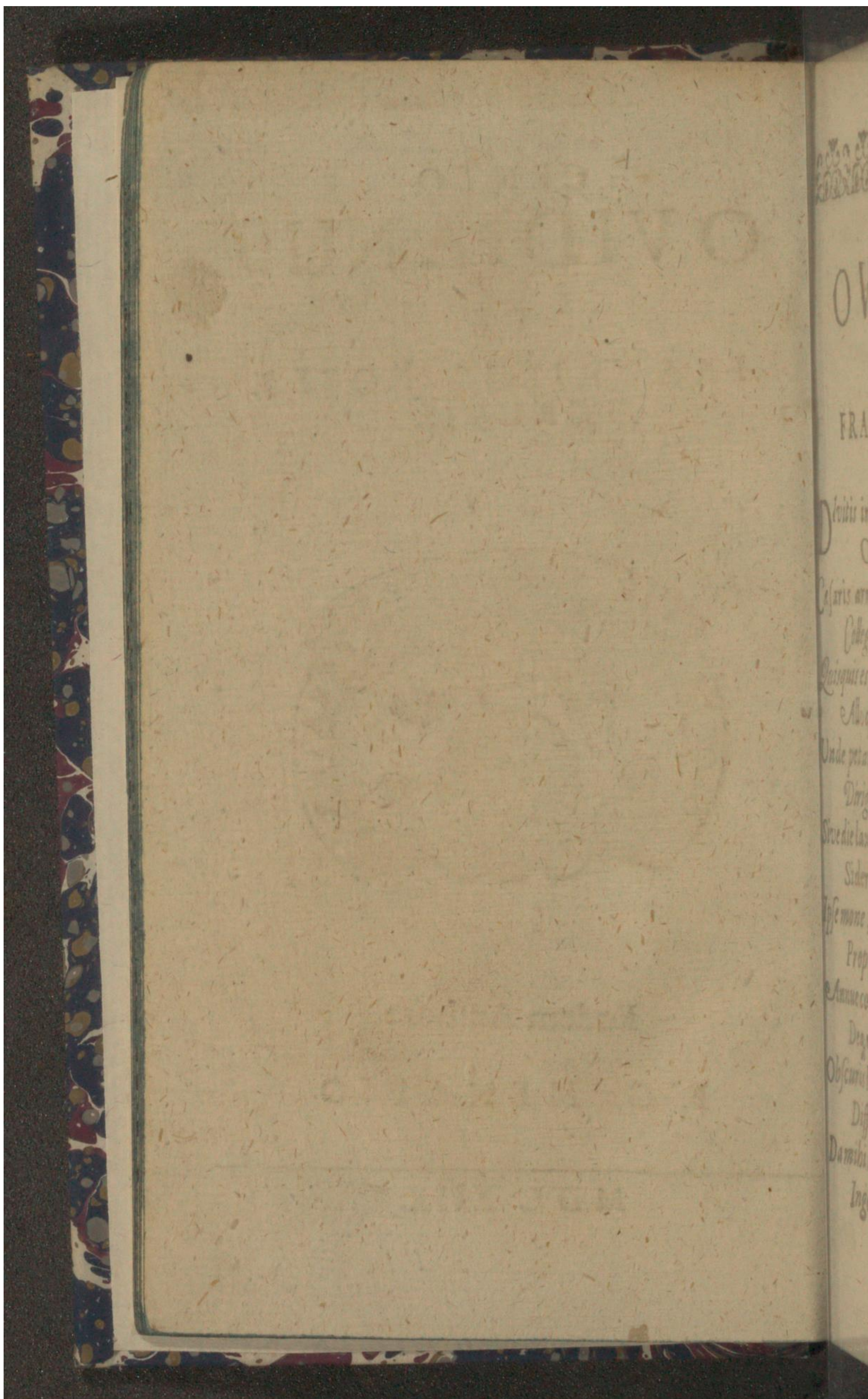
CENTO
OVIDIANUS
DE
FRATRIBUS ROSEÆ
CRUCIS.

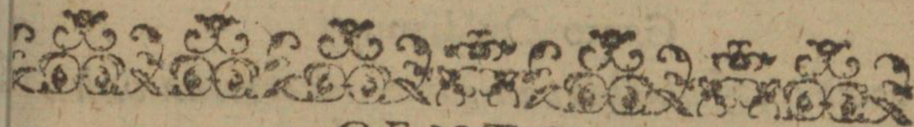

Eodem Authore

F. G. MENAPIO.

MDC XIIX.

CENTO OVIDIANUS DE FRATRIBUS ROSEÆ CRUCIS.

Divitis ingenii est immania cæsaris acta
Condere, materiâ ne superetur opus.
Cæsaris arma canant alii: nos carmina Fratris
Collegii Roseæ non referenda Crucis.
Quisquis es, ô faveas, nostrisq; laboribus adsis,
Alloquioq; juva pectora nostra tuo.
Unde petam causas horum, moremque sacrorum,
Diriget in medio quis mea vota freto?
Sive die laxatur humus, seu frigida lucent
Sidera, prospicio quis freta ventus agat.
Ipse mone, qui nomen habes à carmine ductum,
Propositoq; fave ne tuus erret honor.
Annue conanti per laudes ire tuorum,
Deq; meo pavidos excute corde metus.
Obscuris Frater fer opem mitissime rebus:
Difficilis causæ mitte patrocinium.
Da mihi te placidum, dederis in carmina vires,
Ingenium vultu statq; caditq; tuo.

Ergo ades, & placido paulùm mea carmina vultu
Respice, pacando si quid ab hoste vacas.
Cum tibi sint Fratres, fratres alciscere læsos:
Cumq; pater tibi sit jura tuere patris.
Deficit ingenium, majoraq; viribus urgent,
Hæc mihi præcipuo est ore canenda dies.
Ergo erit illa dies, qua tu pulcherrime rerum
Quatuor in niveis aureus ibis equis.
Spectabunt juvenes læti, mistique puellæ,
Diffundetq; animos omnibus illa dies.
Prospera lux oritur, linguisq;, animisq; favete,
Nunc dicenda bono sunt bona verba die.
Prospera lux oritur cuius secura favore
Ocia terra ferax, ocia pontus habet.
Lite vacant aures, insanaque protinus absunt
Jurgia: cum nautis ocia miles agit.
Flamma nitore suo templorum verberat aurum,
Et tremulum summa spargit in æde jubar.
Iamq; novi preæunt fasces, nova purpura fulget,
Et nova conspicuum pondera sentit ebur.
Iuppiter arce sua totum cum spectet in orbem,
Nil nisi Confratres, quos tueatur, habet.
Salve festa dies, meliorq; revertere semper,
Neve suum præsta deserat author opus.
Dijq; petitorum vos ô salvete locorum,
Tuq; novos cælo terra datura Deos.

Este

Este bonis avibus visi, vestrisque, mihique,
Ripaque felici tacta sit ista pede.
Felices animæ, quibus hæc cognoscere primùm,
Inque domos superas scandere cura fuit.
Et aliquid plenis pomaria carpere ramis,
Et tenui primam deligere ungue Rosam.
Plus etiam quam quod superis contingere fas est,
Nulla quibus reddi gratia digna potest.
Credibile est illos pariter vitiisque, jocisque
Altius humanis exeruisse caput.
Ista vetus pietas, ævo moritura futuro,
Rustica Saturno regna tenente fuit.
Non Venus, & Vinum sublimia pectora fregit:
Officiumque fori, militiæque labor.
Nec levis ambitio, perfusaque gloria fuco,
Magnarumve fames sollicitavit opum.
Admovêre oculis distantia sidera nostris,
Ætheraque ingenio supposuere suo.
Consortes operum, per quos correcta vetustas,
Quernaque glans victa est utiliore cibo;
Fructibus immensis avidos satiate colones,
Ut capiant cultus præmia digna sui.
Vos date perpetuos teneris sementibus auctus,
Nec nova per gelidas usta sit herba nives.
Cum serimus cælum ventis aperite serenis,
Cum latet, ætherea spargite semen aquâ.

Ecce petunt rupes, præruptaq; saxa capellæ,
Ut referant hædis ubera plena suis.
Aspice curvatos pomorum pondere ramos,
Ut sua quod peperit vix ferat arbor onus
Hæc ego cum sumptis agitarem mente tabellis,
Lucidior visa est, quam fuit ante, domus.
Tum sacer accipiti mirandus imagine Frater
Sancta repentè oculis obtulit ora meis.
Extimui, sensiq; metu riguisse capillos.
Et gelidum subitò frigore pectus erat.
Non aliter stupui, quam qui Jovis ignibus ictus
Vivit, & est vitæ nescius ipse suæ.
Celsior ille loco, sceptroq; innixus eburno,
Edidit hos nobis ore priore sonos:
Cui commune genus mecum, & patruelis origo,
O vir colloquio non abigende meo,
Disce metu posito vates operose dierum
Quod petis, & memori pectore dicta nota.
Affectasse ferunt regnum cæleste Gigantes:
Aspice quam longi temporis acta feram.
Jamq; quiescebant voces hominumq;, canumq;,
Lunaq; nocturnos alta regebat equos.
En Galatea jacet tunicâ velata recinctâ,
Candida dividuâ colla tegente comâ.
Ut tetigit niveæ secreta cubilia Nymphæ
Ipse Cyclops nutu, solicitansq; notis,

Et

Et jam finitimo corpus librarat in antro,
Illa tamen multo plena soporis erat;
Forma placet, niveusq; color, flaviq; capilli,
Quiq; aderat nulla factus ab arte decor.
Candida vestis erat, præcincti flore capilli,
Alba verecundus tinxerat ora rubor.
Oscula dat manibus, vix jam vix cætera differt,
Forma papillarum quam fuit apta premi?
Quam castigato planus sub pectore venter,
Quantũ, & quale latus, quam juvenile femur
Gaudet, & à pedibus tracto velamine vota
Ad sua felici cœperat ire via.
Exuerat tunicas uteri manifesta tumore:
Proditur indicio ponderis ipsa sui.
Nunc uterus vitio est, quæ vult formosa videri,
Raraq; in hoc ævo est quæ velit esse parens.
Filius hinc genitus, qui quanquam clarus utroq;
Nobilior sacræ sanguine matris eram.
Dicite, Tu nobis lucem Lucina dedisti:
Dicite, Tu voto parturientis ades.
Ecce Deûm Genitor rutilas per nubila flammas
Spergit, & effusis æthera siccat aquis.
Non alias missi cecidere frequentius ignes,
Rex pavet, & vulgi pectora terror habet.
Ter tonuit sine nube Deus, tria fulmina misit,
Et gravis æthereo venit ab axe fragor.

Mox Genetrix flenti, Fortuna viriliter, inquit,
Siste puer lachrimas, multa ferenda tibi est.
Pone metus, inquit, nunquam tibi causa doloris:
Differ, habent parvæ commoda magna moræ
Vita feris similis nullos agitata per usus,
Nectar erit palmis hausta duabus aqua.
Exul, inops, errans, alienaq; limina lustrans,
Exiguumq; petens ore tremente cibum,
Omnibus invisus, nec eris miserabilis ulli,
Gaudebit fato fœmina, virq; tuo.
Accedet lachrimis odium, dignumq; putabunt,
Qui mala cum tulerit plurima, plura ferat.
Nec fera tempestas toto tamen errat in anno,
Et tibi, crede mihi, tempora veris erunt.
Vidi ego pampineis oneratam vitibus Ulmum,
Quæ fuerat sævo fulmine tacta Jovis.
Dixerat: & vultu, si plura requirere vellem
Difficilem mihi non se fore pactus erat.
Sumpsi animum, gratesq; Deo non territus egi,
Verbaq; sum spectans pauca locutus humum:
Si licet occultos monitus audire Deorum
Vatibus, ut certè fama licere putat;
Dic age cur uxor vivo tibi viva negatur,
Et domus, & fidæ dulcia membra domus!
Nunc procul Illyricis læva de parte relictis
Interdicta tibi cernitur Italia.

Nunc

Nunc & Alexandri claram delatus in urbem
Delitias cernit, Nile jocose, tuas.
An tibi perpetuo patria tellure carendum est,
Ni fuerit læsi mollior ira DEI!
Numen, & auxilium per sacras quærite sortes,
O pater, ô patriæ spesq; salusq; tuæ!
Quæsieram paucis, non multis ille moratus
Contulit in versus sic sua verba duos:
Omne solum forti patria est, ut piscibus æquor,
Ut volucri vacuo quidquid in orbe patet.
Postea quærebam, pateretur Numinis iram,
An meriti pœnam! Percipe Frater ait:
Conscia mens ut cuiq; sua est, ita concipit intra
Pectora pro facto spemq; metumq; suo.
Desierat Frater, nec longa silentia feci,
Sed tetigi verbis ultima verba meis:
Speravi melius, quia te meruisse putavi:
Quæcunq; ex merito spes venit æqua venit.
Sic erat in fatis? & non te culpa fugavit!
Sed Deus offenso pelleris orbe Deo!
Passus idem est, Tyriis qui quondam pulsus ab oris
Cadmus, in Aonia constitit exul humo.
Passus idem est Tydeus, & idem Pegaseus Jason,
Et quos præterea longa referre mora est.
Omen ait causa est: motusq; hos ante sciebam,
Multaq; præterea tempore nacta fidem.

Sæpè ego nimbosis dubius jactabar ab hædis,
Sæpe minax Steropis sidere pontus erat.
Fuscabatq; diem custos Erymantidos ursæ.
Aut Hyadas sævis hauserat Auster aquis.
Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lucent,
Parvaq; quot siccus corpora pulvis habet
Cura, dolorq; animi, lachrymæq; alimenta fuêre
Horaq; erat tantis ûltima nulla malis.
Multaq; credibili tulimus maiora, ratamq;
Quamvis acciderint, non habitura fidem.
Finierat monitus: placidis ita rursus, ut ante,
Humanum verbis alloquor ipse Deum:
An miserum tristis fortunæ tenaciter urget,
Nec venit inceptis mollior aura tuis?
Ipse ego nunc miror tantis animiq;, mariq;
Fluctibus ingenium non cecidisse tuum.
Divitiis etiam multos, & honoribus auctos
Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.
At puto fructus adest, justissima causa laborum,
Et sata cum multo fœnore reddit ager.
Carcere dicuntur clausi sperare salutem,
Atque aliquis pendens in cruce vota facit.
Quamvis est igitur meritis indebita nostris,
Magna tamen spes est in bonitate Dei.
Multa quidem didici: sed jam tibi meta laborum
Instat: Ad hæc tales reddidit ore sonos:

nter utrumq; fremant immani murmere venti;
Sæpè premento Deo fert Deus alter opem.
Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo,
Æqua Venus Teucris, pallas iniqua fuit.
Anxia si rerum munerentur fata mearum,
Omne genus miseri vita laboris habet:
At si cura Jovis, pia si clementia cæli
Spectetur, vero sors mea læta bono est.
Perlege dispositas annosa per atria ceras,
Contigerant nulli nomina tanta viro.
Dixit, & ignotas animum dimittit in artes,
Naturamq; novat: vidit, & obstupuit.
Presserat ora Deus, tunc sic ego nostra resolvi,
Voce mea voces eliciente DEI.
Si vitæ series semper tibi læta fuisset,
Virtutis tacitum delituisset opus?
Nunc eadem gravibus rerum percussa procellis
Tollitur, & recti non leve nomen habet?
Templorum positor, templorum sancte repertor,
Sit superis opto mutua cura tui.
Dent tibi cælestes, quos tu cælestibus annos,
Proq; tua maneant in statione domo.
Tu populos, urbesq;, & regna ingentia finis,
Omnis erit sine te litigiosus ager.
Nulla tibi ambitio est, nullo corrumperis auro,
Legitimâ servas credita rura fide.

Omni

Omnia te metuunt, ad te sua brachia tendunt,
Vulgus Io magnâ voce triumphe canit.
Omnia debentur vobis: tibi thuris honores,
Templa tibi statuam, Numinis instar eris.
Numinis instar eris semper mihi, meq; fatebor
(Lux æterna mihi) muneris esse tui.
Dicere sum solitus, tu me reficisq; fovesq;:
Credula res amor est, sæpe tamen dubitat.
Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam,
Nec mora, quæsiti reddita causa mihi est.
Me penes est unum fasti custodia mundi,
Et jus Vertendi cardinis omne meum est.
Cum libuit pacem placidis emittere tectis
Libera per tutas ambulat illa vias.
Sauguine lethifero totus miscebitur orbis,
Ni teneant rigidæ condita bella seræ.
Præsideo foribus cœli cum mitibusq; Horis,
Et redit officio Juppiter ipse meo.
Et Deus humana lustro sub imagine terras,
Eoas partes, Hesperias simul.
Artibus ipse ego nunc populos reparabo paternis:
Jam satis est virtus dissimulata diu.
Nunc quoq; detecti referam monimenta vetusti
Moris, & antiquas testificabor opes.
Omnia jam fient, fieri quæ posse negabas,
Et nihil est de quo non sit habenda fides.

Quod-

uodcunq; optaris, stygias juravimus undas,
Ne dubita dabitur: qui fuit ante, manet.
uid dubitas, & tuta times? accede rogaq;,
Nunc fas est homini cum Jove posse loqui.
t Deus in nobis, nostri quoq; sanguinis author
Juppiter est, cuncta & sunt mea templa Jovi.
uidquid contigeris, fulvum vertetur in aurum:
Talia fatidici dicta fuëre senis.
ulta veneficij tamen est via: noster Apollo
Innocuam sacro carmine monstrat opem.
Me duce non tumulo prodire jubebitur umbra,
Non anus infami carmine rumpet humum.
on seges ex aliis alios transibit in agros,
Nec subito Phœbi pallidus orbis erit.
ixit, & attollens oculos diversa tuentes,
Aspexit toto quidquid in orbe fuit.
cta fides sequitur, responsaq; Vatis aguntur:
Dent modo Dij vires in mea verba suas.
ax erat, ut desunt hostes, ut causa triumphi,
Pax ades, & toto mitis in orbe mane.
cuitur feritas, armisq; potentius æquum est,
Et cum cive pudet conseruisse manus.
Aurea messis erat, flumen vis aurea tinxit,
Lamina fulva dapes, debita solvit honor.
pe canes, leporesq; umbra jacuêre sub una,
Et stetit in saxo proxima cerva leæ.

Et

Et sine lite loquax cum palladis alite cornix
Sedit & accipitri juncta columba fuit.
Talia miranti Frater monstraverat ille,
Subjunxi hæc dictis ultima verba meis:
Hæc mihi semper erunt imis infixa medullis,
Perpetuusq; animi debitor huius ero.
Spiritus & vacuas prius extenuandus in auras
Ibit, & in tepito deseret ossa rogo:
Quam subeant animo meritorum oblivia nostro,
Et longâ pietas excidat ista die.
Maxime, qui tanti mensuram nominis imples,
Et geminas animi nobilitate genus;
O Decus, ô patriæ per te florentis imago,
O vir non ipso, quem regis, orbe minor:
Dij tibi sint faciles, & opis nullius egentem
Fortunam præstent, dissimilemq; meæ.
Detur in offensæ vitæ tibi tangere metam,
Qui legis hoc nobis non inimicus opus.
O Facunde senex ævi prudentia nostri,
Dij faciant laudis summa sit ista tuæ.
Heu mihi non magnas quot habent mea carmina (vires,
Nostraq; sunt meritis ora minora tuis.
Quantumcunq; tamen præconia nostra valebunt,
Carminibus vives tempus in omne meis
Optavi peteres cœlestia sidera tardè,
Parsq; fui turba parva precantis idem.

Tarda

arda sit illa dies, & nostro serior ævo,
O Pater, ô patriæ cura, salusq; tuæ.
t pia thura dedi pro te, cumq; omnibus unus
Ipse quoq; adjuvi publica vota meis.
on tua carminibus major fit gloria, nec quo
Ut major fiat crescere possit habet.
arma Jovis superest, tamen hunc sua facta referri,
Et se materiam carminis esse juvat.
os quoq; per totum pariter cantabimur orbem,
Junctaq; semper erunt nomina nostra tuis.
umpere livor edax, magnū jam nomen habemus:
Majus erit, tantum, quo pede cœpit, eat.

FINIS.

Non εὐνοίας, non φιλαδελφίας ἑνεκα scribsit Amicus qui scribsit, sed χλευαςῆς χ- λαῦος *fallendi temporis ergo.*

LECTORI S.

LECTORI S.

Nõnulla errata in duplica nostra, & alibi reliqu[it] festinans Typographus, quæ te ipsum pro candor[e] tuo, & prudentia facilè correcturum esse putamus. Interea, si vis, exspectabis, donec ad Calendas Græcas tibi tradat ἡ κορυφαία, καὶ πρεσβυτάτη τῶν Φιλοσοφοθεολόγων ἀκρότης, si Displacet inferis, Fraternitas τὰ θαύματα πεπλεσμένων ἐπιςημῶν. Nam cogitationes suas non calentes, non recentes ab incude protrudere solet, sed Horatiani præcepti memor non solum in nonum usq; annum limæ laborem, & moram adhibet, verùm etiam tum demum nobis, quæ promisit, videre licebit, cum mula pepererit. Hæc tibi propter tuam ἀσφάλειαν paucis significanda esse duximus, ne, cum opinione tua diutius in suspenso teneberis, animo concidas, & despondeas, Fraternitatem tandem aliquando τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ fidem suam παντοκρατορικῶς liberaturam.

Vale.

